

Regional kvalitetsmærkning

Europa-Parlamentets beslutning af 14. januar 2014 om regional mærkning: mod bedste praksis i landdistrikternes økonomi (2013/2098(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til artikel 174 ff. i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), som fastsætter et mål om økonomisk, social og territorial samhørighed og definerer de finansielle strukturfondsinstrumenter til opnåelse heraf,
 - der henviser til artikel 39 i TEUF, hvori målsætningen for den fælles landbrugspolitik er fastsat,
 - der henviser til Rådets og Europa-Parlamentets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005¹,
 - der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006²,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter og udtalelser fra Transport- og Turismeudvalget og Regionaludviklingsudvalget (A7-0456/2013),
- A. der henviser til, at begrebet territorial udvikling har fået større betydning i de senere år, navnlig som følge af en mere eksplicit henvisning hertil i Lissabontraktaten;
- B. der henviser til, at den europæiske politik for udvikling af landdistrikter, der udgør den fælles landbrugspolitikens anden søjle, blev stadfæstet i forbindelse med reformen af Agenda 2000; der henviser til, at denne reform gav politikken for udvikling af landdistrikter en status, der gør den til mere end en social- og strukturpolitik, der blot implementeres som et supplement til landbrugsmarkedspolitikken;
- C. der henviser til, at medlemsstaterne i den fremtidige rammeforordning om regionalpolitikken opfordres til at gøre brug af integreret planlægning og programmering, som muliggør større sammenhæng mellem de flerårige programmer, der gennemføres under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden samt Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (og Den Europæiske Fiskerifond), fordi der er en fælles

¹ EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487.

² EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320.

strategisk ramme, der dels forhindrer dobbelt finansiering og overlappende initiativer, dels forfølger målene i Europa 2020-strategien, og som er fastlagt i en partnerskabskontrakt udarbejdet af medlemsstaterne i samarbejde med økonomiske partnere, arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for civilsamfundet; der henviser til, at tiltag og initiativer til fremme af territorial udvikling, navnlig i landdistrikter, derfor skal finde sted inden for rammerne af en global og tværsektoriel tilgang;

- D. der henviser til, at grænsen mellem by og land bliver mere og mere udvisket, og at det bynære landbrug vinder stadig mere frem; der henviser til, at det er vigtigt, at regionalpolitikken som supplement til politikken til udvikling af landdistrikter også er rettet mod landdistrikterne, så den kan understøtte innovative og formative projekter dér;
- E. der henviser til, at de værktøjer til udvikling af landdistrikterne, der er blevet stillet til rådighed for medlemsstaterne inden for rammerne af den gældende forordning om udvikling af landdistrikter, åbner mange udviklingsmuligheder for medlemsstaterne og deres regioner, og til, at disse muligheder ikke udnyttes i tilstrækkelig grad i de aktuelle programmer for udvikling af landdistrikterne, fordi de mangler budgetmidler;
- F. der henviser til, at forordningen om programmeringsperioden 2014-2020 for udvikling af landdistrikter vil udvide den vifte af de foranstaltninger, der tilbydes medlemsstaterne, f.eks. med hensyn til støtteforanstaltningerne til fordel for en produktion af fødevarer af høj kvalitet, samarbejdsforanstaltningen mellem de territoriale aktører med henblik på i fællesskab at udnytte alle ressourcerne fuldt ud ved at levere varer og tjenesteydelser af høj kvalitet, styrkelse af producentorganisationerne samt foranstaltningerne til innovation og økonomisk diversificering i landdistrikterne;
- G. der henviser til, at en bedre integrering af primærproducenter i fødevarerkæden gennem kvalitetsordninger, fremme af salg på lokale markeder og korte forsyningskredsløb er blevet fastsat som en prioritet for udviklingen af landdistrikter i 2014-2018;
- H. der henviser til, at det for så vidt angår udvikling af landdistrikterne er Leader-tilgangen, der bedst rummer begrebet samarbejde mellem forskelligartede aktører, dog uden at flytte fokus væk fra landbruget, og der henviser til, at de involverede parter kan være fælles om et sektorbaseret territorielt projekt med det formål at fremhæve særtræk og bedste praksis i et givent homogent område;
- I. der henviser til, at valget af støtteordninger og -typer, der skal gennemføres i programmerne for udvikling af landdistrikter, bør overlades til medlemsstaternes eller deres regioners skøn, hvis de vælger en regional programmering; der henviser til, at medlemsstaterne er de bedste til at tage stilling til sådanne programmets hensigtsmæssighed på nationalt eller regionalt plan;
- J. der henviser til, at man med visse metoder og ved fælles tilgange kan mobilisere og inddrage samtlige relevante offentlige og private aktører, uanset hvilket niveau de agerer på, med det formål at udvikle samarbejde på en lang række områder og at udnytte hvert enkelt territoriums fulde potentiale på grundlag af et fælles projekt, og at man i navnlig dette særlige tilfælde bør være opmærksom på lokaludviklingsorganisationernes og producent- og andelssammenslutningernes store betydning, da de kan være privilegerede partnere for så vidt angår adgang til de lokale, regionale, nationale og internationale markeder;

- K. der henviser til, at succesfulde og omfattende programmer til udvikling af landdistrikterne kan have konkret og positiv indflydelse på beskæftigelsen og konkurrenceevnen for virksomhederne i landdistrikterne og således mindske risikoen for, at folk ude på landet bliver arbejdsløse eller lever i håbløs fattigdom som følge af de lave indkomster i landdistrikterne;
- L. der henviser til, at territoriale kvalitetsmærker kan bidrage til at gøre territoriale økonomier mere robuste og udvikle dem, især i de mest sårbare regioner, bjergegne og regionerne i den yderste periferi, ved at samordne sæt af varer (fødevarer og non-food produkter) og tjenesteydelser af høj kvalitet, der hænger uløseligt sammen med hinanden, og som er et konkret udtryk for de enkelte territoriers særlige karakteristika og navnlig deres historiske, kulturelle, geografiske, osv. arv; der henviser til, at disse varer og tjenesteydelser, når de samles i sæt, er unikke og skaber indtægter på territorialt plan og dermed åbner op for nye økonomiske muligheder på lokale og internationale markeder, og at de også kan spille en rolle som en "paraply" til fremme af regionerne som turistmål; der henviser til, at formålet med disse territoriale mærker er at identificere de territorier, som har arbejdet sammen for at skabe fælles partnerskaber og synergier for derigennem at udnytte deres ressourcer på lang sigt, fremme lokale og/eller regionale producenter og stimulere deres økonomier, hvilket er af afgørende betydning for livskvaliteten på landet og en afbalanceret udvikling af landdistrikterne og byområderne; der henviser til, at de ikke må forveksles med de kvalitetsmærker (beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB), beskyttede geografiske betegnelser (BGB) eller en traditionel garanteret specialitet (TGS)), der anvendes til fødevarer, og som de ganske vist langt fra er uforenelige, men derimod fuldt ud er komplementære med; der henviser til, at de bør bidrage til fremme af disse ordninger både i og uden for EU og hjælpe med til at forbedre landdistriktsøkonomiernes konkurrenceevne, samtidig med at de åbner op for nye beskæftigelsesmuligheder;
- M. der henviser til, at systemet med den beskyttede oprindelsesbetegnelse (BOB) og den beskyttede geografiske betegnelse (BGB) er et effektivt system, som i høj grad er medvirkende til udviklingen i landdistrikterne og territorierne, idet det skaber og videregiver en merværdi i kraft af producenternes og de involverede aktørers kollektive indsats og den markedsføring af det pågældende territorium, som det giver mulighed for på de lokale, regionale og internationale markeder; der henviser til, at de regionale mærker derfor under ingen omstændigheder og på ingen måde må erstatte eller skade systemet med BOB og BGB;
- N. der henviser til, at foranstaltninger til fremme og støtte af synergier mellem den primære og den tertiære sektor på lokalt og regionalt plan kan sikre en bæredygtig udvikling af landbrugssektoren og turistsektoren i EU;
- O. der henviser til, at det er nødvendigt at udforme og anvende et effektivt markedsføringsværktøj, der kan bidrage til at øge de regionale produkters konkurrenceevne, støtte de lokale producenter og bidrage til udvikling af en regional identitet, ikke kun på landbrugsområdet, men også på andre områder;
1. glæder sig over den integrerede tilgang til territorial udvikling, der er fastsat i forordningen om den fælles strategiske ramme for europæiske fonde; bemærker behovet for koordinering og sammenhæng mellem de forskellige europæiske fonde for at sikre en harmonisk, bæredygtig og afbalanceret territorial udvikling;

2. bemærker, at den territoriale udvikling udtrykkeligt nævnes blandt den fælles landbrugspolitikens mål som supplement til de to andre mål, som er fødevarer sikkerhed og bæredygtig forvaltning af naturressourcer samt bekæmpelse af global opvarmning;
3. understreger, at landbrugsområderne spiller en multifunktionel rolle, der ikke alene omfatter landbrugsudvikling, men også andre økonomiske og sociale aktiviteter inden for opbygning af lokal kapacitet i form af færdigheder, knowhow og investeringer i lokalisering og udnyttelse af alle lokale aktiver samt af værdifulde og latente potentialer og ressourcer;
4. hilser konceptet med samfundsstyret lokal udvikling velkomment og opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre dette koncept og fjerne eventuelle hindringer herfor mellem ministerier og øvrige administrative enheder, der er involverede i forvaltningen af denne nye og nyskabende strategi; understreger, at de administrative procedurer hverken bør være besværlige eller give anledning til yderligere omkostninger for medlemsstatens kompetente myndigheder;
5. opfordrer medlemsstaterne og deres regionale forvaltninger til at fremme mere dynamiske former for deltagerbaseret forvaltning som en måde at gennemføre fælles territoriale udviklingsprojekter på – som kan dække alle økonomiske sektorer, herunder turistsektoren og, som en del af landbrugssektoren, både fødevarer- og ikkefødevarerindustrien – såsom regionale forsyningskædeprojekter (korte forsyningskæder, fødevarerforsyningskæder, slagterier i nærområdet, metanproduktion ud fra biomasse fra landbruget, grøn kemi, bio-baserede materialer osv.), som har særlig fokus på mikrovirksomheder og nystartede virksomheder, og som er baseret på en proces med gradvis anerkendelse af det enkelte områdes identitet, således som det er forankret i og forbundet med det pågældende områdes arv; bemærker, at disse former for forvaltning er baseret på komplekse partnerskaber mellem aktører og organer, hvis arbejde kan koordineres omkring konceptet territorial kvalitetsmærkning; opfordrer derfor medlemsstaterne til at skabe en platform til udveksling af bedste praksis og i den forbindelse især anvende redskaberne fra Leader-tilgangen til programmerne til udvikling af landområder;
6. påpeger, at et tættere samarbejde mellem lokale aktører kunne bidrage til at styrke økonomien i landområderne, især i de mest sårbare regioner, herunder bjergregioner, og i de mest fjerntliggende regioner såsom regionerne i den yderste periferi; understreger, at territorierne kunne drage nytte af bedre organisation med henblik på at identificere deres ressourcer (herunder skjulte ressourcer) fulde potentiale til glæde for alle de aktører, der er knyttet til hinanden af indbyrdes afhængighed og solidaritet (dvs. aktører inden for landbrug, håndværk og håndarbejde, turisme, områdets arv og også producentorganisationer, foreninger og handelskamre mv.); bemærker, at denne strategiske koordinering mellem aktører har til formål at inddrage ressourcerne ved at udnytte og gå videre end tilgange baseret på en enkelt sektor eller en enkelt branche og i stedet for at tilskynde til territoriale tilgange, der genererer nye indtægter på territorialt plan gennem markedsføring af sæt af komplementære varer og tjenesteydelser, der afspejler hver enkelt regions karakteristika; præciserer i den forbindelse, at denne territoriale forvaltning til fulde skal bygge op om fremstilling, udvikling og forbedring af markedsføringen af landbrugs- og fødevarerprodukter omfattet af de eksisterende kvalitetsordninger, som er baseret på beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder, og samtidig skal fremme kvalitetstjenesteydelser (som ikke er omfattet af en officiel

europæisk ordning), hvor der er øget gensidig markedsføring af landbrugsvarer og tjenesteydelser, og alle aktører udviser solidaritet og dermed fremmer alle varer og tjenesteydelser fra deres eget lokalområde;

7. påpeger, at den territoriale kvalitetsmærkning ganske vist har til formål at fremme en territorial værdiskabelsesproces, hvor man søger at lade varer og tjenesteydelser blive set i lyset af aspekter som identitet og socialt ansvar, og har til formål, ved at danne en samlet helhed og skabe synergier, at komplementere eksisterende kvalitetsmærkningsordninger baseret på fødevarernes oprindelse, men at denne form for mærkning går endnu videre, idet den omfatter såvel alle produkter, varer og tjenesteydelser i et givent territorium som den forvaltningsmodel, der anvendes af virksomhederne, organisationerne og de lokale aktører i dette territorium;
8. understreger behovet for at fremme forskellige former for sammenslutninger mellem forskellige regioner og partnerskaber på tværs af sektorer for at øge konkurrenceevnen; anerkender den rolle, som repræsentative enheder såsom sammenslutninger spiller på regionalt, nationalt og europæisk plan ved at fremme regionale varemærker og øge og styrke deres regions synlighed; opfordrer til, at der som et muligt fælles tema inden for Unionens territoriale samarbejde og støtteinitiativer og som et værktøj, der repræsenterer en investering i regionernes konkurrenceevnes levedygtighed på lang sigt, rettes større opmærksomhed mod regionale mærkningsinitiativer;
9. mener, at regional kvalitetsmærkning skal bidrage til at bevare billedet af Europa som en turistdestination af høj kvalitet på grundlag af den brede vifte af regionale turistprodukter, f.eks. agri-, landbo-, øko- og gastroturisme, samt industriarv, historisk arv, naturarv og kulturarv, herunder også cykelruter kombineret med offentlig transport; understreger, at der i øjeblikket ikke er noget europæisk mærke for tjenesteydelser i tilknytning til et bestemt sted, som giver kunderne mulighed for at identificere turistprodukter af høj kvalitet; anbefaler i denne forbindelse at bidrage til at indføre en kvalitetsafhængig dynamik i turismesektoren, navnlig inden for landboturisme og i små virksomheder; mener, at det kan være med til at skabe et alternativ til traditionelle sektorer som landbrug og opdræt; mener, at ethvert områderelateret kvalitetsmærke skal opfylde et sæt betingelser, der giver garanti for kvalitet, og skal etableres med respekt for og på grundlag af eksisterende mærker, f. eks. betegnelser for fødevarer, og at en sådan mærkning ikke må føre til sammenblanding med landbrugsprodukter mærket med et EU-kvalitetsmærke;
10. mener, at initiativer såsom EDEN-netværket (Europæiske Fremtrædende Turistmål) fremmer konkurrencen, bidrager til at skabe bæredygtig turisme af høj kvalitet i en region takket være potentialet i mikrovirksomheder og små virksomheder, og bidrager til inddragelse af de lokale institutioner, etablering af partnerskaber og diversificering af deltagere i forbindelse med skabelsen af det regionale kvalitetsmærke; opfordrer Kommissionen til at medtage forskellige former for turisme, der skaber aktiviteter i landdistrikterne, i de hermed forbundne foranstaltninger og programmer såsom EDEN, Calypso osv.; understreger, at det er nødvendigt at støtte turistaktiviteter i landdistrikterne ved hjælp af målrettede initiativer og programmer;
11. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at fremtidige programmer til udvikling af landdistrikterne sikrer hensigtsmæssige foranstaltninger og afsætter tilstrækkelige midler til at fremme god forvaltningsskik og bæredygtige former for territorial forvaltning ved at mobilisere og styrke de foranstaltninger, der er baseret på

kollektive tiltag – foranstaltninger vedrørende samarbejde (herunder bæredygtige produktionsordninger) koordinering, udveksling, netværk, innovation, uddannelse, producentsammenslutninger, markedsføring, oplysninger og investeringer – og som der er åbnet mulighed for i de nye forordninger om udvikling af landdistrikter; opfordrer lokale aktionsgrupper inden for rammerne af Leader+-programmet til at yde den nødvendige støtte til etableringen af netværkssamarbejde mellem lokale og regionale producenter, tjenesteudbydere og kulturelle institutioner såsom universiteter, museer og forskningscentre for at gøre det muligt at sammenfatte områdets kulturelle og historiske aspekter i regionale mærker, hvorved der kan skabes varige forbindelser mellem uddannelse, forskning og produktion og dermed også kan skabes beskæftigelse;

12. fastholder, at disse projekter bør dække mange sektorer og dog fortsat sætte landbrugsaktiviteten i centrum, og at de bør vurderes af forvaltningsmyndighederne med ansvar for udviklingsplaner;
13. opfordrer Kommissionen til at støtte medlemsstaternes bestræbelser på at anerkende og fremme nye former for samarbejde mellem landdistrikter, med territorial kvalitetsmærkning som omdrejningspunkt, ved hjælp af instrumenter fra den reformerede fælles landbrugspolitik, f.eks. EU-initiativet Leader, instrumenter til teknisk bistand og netværksdannelse, det europæiske innovationspartnerskab, det europæiske netværk for landdistriktsudvikling og alle andre instrumenter og midler, som måtte vise sig nødvendige; mener, at disse nye former for europæisk territorialt samarbejde skal baseres på en objektiv vurdering af regionale synergier, hvor der tages hensyn til den sociale, økonomiske og miljømæssige dimension, bæredygtighed, mangfoldigheden hos de økonomiske aktører og arbejdsmarkedets parter (herunder dem fra turistsektoren), der er involveret i at fremme regionens identitet, og de sæt af varer og tjenesteydelser, der kan sammensættes i hvert område, med henblik på at skabe og opretholde en merværdi;
14. er af den opfattelse, at medlemsstaterne i forbindelse med disse nye former for territorialt samarbejde bør være i stand til at anvende samtlige foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne, der har med kvalitetspolitik for fødevarer at gøre, med det formål at udvikle især salg på lokale markeder og korte forsyningskæder og at forbedre såvel bæredygtigheden af som kendskabet til produktionsmetoderne, samtidig med at EU-reglerne overholdes og uden at påvirke, underminere eller svække de eksisterende kvalitetsordninger i EU såsom den beskyttede oprindelsesbetegnelse (BOB), den beskyttede geografiske betegnelse (BGB) og de garanterede traditionelle specialiteter (GTS); mener, at territorial kvalitetsmærkning i landbrugssektoren bør begrænses til fremme af kvalitetsordningerne med BOB, BGB og GTS, hvor disse allerede eksisterer, eller til at støtte iværksættelsen af dem, hvor de ikke allerede eksisterer; opfordrer Kommissionen til i lyset af den hastige fremkomst af mange forskellige mærker, herunder regionale, for fødevarerprodukter i Europa at udarbejde en liste over mærker med deciderede regionale karakteristika for at undgå eventuelle negative følger for kvalitetsordningerne; fastholder, at begrebet regional mærkning bør defineres klart under hensynstagen til de positive erfaringer, der er gjort med eksisterende kvalitetsmærker (BOB, AOC, BGB), og at der bør udarbejdes såvel samordnede strategier for at undgå sammenfald og overlappning som en fælles tilgang baseret på en fælles ramme for hele EU;
15. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.